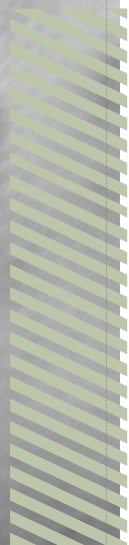

PROCEDURE ved OVERGREB

FORORD

Som voksne har vi ansvar for at beskytte børn og unge, både vores egne og dem vi tager hånd om som professionelle, særligt når det handler om så alvorlige emner som vold og seksuelle overgreb.

Vold og seksuelle overgreb kan have vidtrækkende konsekvenser for børn og unge. Som voksne og fagpersoner har vi ansvaret for at bidrage til, at vi så tidligt som muligt bliver opmærksomme på og reagerer, hvis børn og unge udsættes for vold eller seksuelle overgreb.

Det kræver viden, kompetencer og handling.

Slagelse Kommunes procedure for forebyggelse af overgreb gennemgår en række områder, der har betydning for forebyggelsen af seksuelle eller voldelige overgreb mod børn og unge og for behandlingen af mistanke om seksuelle overgreb eller vold mod børn og unge.

Proceduren retter sig mod ledere og ansatte på hele børne- og ungeområdet fra 0-18 år.

Proceduren tager udgangspunkt i SISO's (Videnscenter for sociale indsatser ved seksuelle overgreb mod børn) anbefalinger for beredskab, og har til formål at beskrive procedurer trin for trin ved mistanke om seksuelle eller voldelige overgreb mod børn og unge.

Proceduren beskriver desuden, hvilke signaler, fysiske og adfærdsmæssige, der er kendetegnende for børn og unge, der har været udsat for enten et seksuelt eller et voldeligt overgreb.

Målet med en samlet procedure er:

- at fagpersoner får tilstrækkelig viden til at reagere
- at fagpersoner bliver bedre til at forebygge, opspore og håndtere sager, hvor børn og unge udsættes for vold og seksuelle overgreb
- at fagpersoner arbejder tværfagligt og tværsektorielt i håndteringen af sagerne
- at fagpersoner bliver i stand til at iværksætte en faglig kvalificeret indsats

Definition af vold

Vold er en handling eller trussel, der – uanset formålet – er egnet til eller skader en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt. Uanset typen af vold, der begås mod et barn, så er der tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet. Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare. Vold er udtryk for, at barnet ikke frivilligt indgår i den handling, der begås mod barnet.

Mulige tegn og reaktioner – vold

I nedenstående oversigt beskrives en række forskellige mulige tegn og reaktioner på vold. Der skelnes mellem fysiske, psykiske og sociale/ adfærdsmæssige tegn og reaktioner.

Fysiske tegn:

- Mærker efter slag
- Brandmærker
- Sår på kroppen
- Mærker efter kvælningsforsøg
- Brud på arme og ben, kraveben eller andre knoglebrud
- Symptomer på 'shaken baby syndrome'
- Hyppige skadestuebesøg
- Psykosomatiske klager
- Vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring
- Søvnvanskeligheder

Psykiske tegn:

- Tristhed
- Indadvendthed
- Ensomhedsfølelse, føler sig anderledes
- Isolation
- Utryk tilknytning
- Mistillid til voksne
- Dissociation
- Lav selvfølelse
- Hjælpelessness, magtesløshed
- Skyldfølelse, skamfølelse
- Begyndende depression
- Manglende identitetsfølelse
- Svært ved at løsrive sig fra forældre/løsrive sig for hurtigt
- Post Traumatisk Stress Disorder (PTSD)

Sociale og adfærdsmæssige tegn:

- Koncentrationsvanskeligheder ift. leg og samvær med andre
- Leg med fx dukker, hvor vold illustreres
- Vanskeligheder med impuls kontrol
- Indlæringsvanskeligheder
- Tab af kompetencer
- Udadreagerende, aggressiv adfærd
- Følelse af frustration og vrede
- Hyperaktivitet, hypersensitivitet
- Angst
- Selvdestruktiv og selvskadende adfærd
- Udvikling af beskyttelsesstrategier for at undgå vold eller afsløring heraf
- Overtilpassethed
- Vanskeligheder med at regulere følelser

Definition seksuelle overgreb

Seksuelle overgreb mod børn er karakteriseret ved følgende:

- Den voksne udnytter barnets tillid
- Det seksuelle overgreb krænker barnets integritet
- Det er en handling, som barnet ikke kan forstå eller misforstår, og som barnet ikke er modent til at give samtykke til
- Det seksuelle overgreb er udtryk for den voksnes behov og på den voksnes betingelser, eller et udtryk for børn og unge, der udsætter andre børn og unge for seksuelt grænse overskridende adfærd
- Det er en handling, som overskrider samfundets lovgivning og den almindelige moral

Mulige tegn og reaktioner – seksuelle overgreb

I nedenstående oversigt beskrives en række forskellige mulige tegn og reaktioner på seksuelle overgreb. Der skelnes mellem fysiske, psykiske og sociale/adfærdsmæssige tegn og reaktioner. Der sondres ligeledes mellem de tegn og reaktioner henholdsvis småbørn, mellemstore børn og teenagere kan udvise.

Fysiske tegn:

Småbørn:

- Rødmen, irritation omkring kønsorganer, skede- og endetarmsåbning
- Smerte, kløe, udslæt omkring kønsorganer, skede- og endetarmsåbning
- Vaginal blødning, blødning fra kønsorganer og endetarmsåbning
- Blærebetændelse, skedekatar
- Blod i underbukserne
- Have svært ved at gå eller sidde
- Mave- og fordøjelsesvanskeligheder
- Klager over utilpashed
- Stoppe ting/objekter op i skede- og endetarmsåbning
- Ufrivillig vandladning, ufrivillig afføring

- Revner i mundvige, sår i munden
- Pådragelse af seksuelt overførte sygdomme
- Synkebesvær, ubehag ift. bestemte fødevarer
- Usædvanlig kropslugt (sæd)
- Følger ikke normal vækstkurve

Mellemstore børn:

Mellemstore børn vil udvise de samme fysiske tegn og symptomer som småbørn. Herudover:

- Psykosomatiske klager over smerter i underlivet, hovedpine, mavepine m.m.
- Vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring
- Mangelfuld eller overdreven personlig hygiejne

Teenagere:

Teenagere vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn. Herudover:

- Tidlig seksuel aktivitet
- Tidlig graviditet og abort
- Forsøg på at tilbageholde/skjule fysisk udvikling

Psykiske tegn:

Småbørn:

- Humørsvingninger
- Tristhed
- Angst
- Uforklarlig gråd, skrigiture
- Mareridt, bange for at falde i søvn
- Udvide ligegyldighed, robot-lignende adfærd
- Ensomhedsfølelse
- Isolation
- Reagerer ikke på opfordring på kontakt, trækker sig ind i sig selv/i en skal
- Mistillid til voksne

- Utryk tilknytning
- Dissociation
- Ukritisk i kontakten til andre

Mellemstore børn:

Mellemstore børn vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn. Herudover:

- Lav selvfølelse
- Magtesløshed
- Apati
- Skyldfølelse
- Skamfølelse
- Begyndende depression
- Indadvendthed

Teenagere:

Teenagere vil udvise de samme psykiske tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.

Herudover:

- Depression
- Mistillid til andre
- Manglende identitetsfølelse
- Forvirret omkring kønsidentitet
- Forøget skyld- og skamfølelse

Sociale og adfærdsmæssige tegn:

Småbørn:

- Ændring i adfærd
- Seksualiseret adfærd
- Overdreven/tvangspræget onani
- Usædvanlig interesse i og viden om seksualitet ud over alders- og udviklingsmæssigt niveau

- Koncentrationsvanskeligheder fx ved leg og samvær med andre
- Leg med dukker, hvor seksuelle overgreb illustreres
- Regredierende adfærd, babysprog
- Udadreagerende, aggressiv adfærd, sparke, slå, bide
- Hyperaktivitet
- Frustration og vrede
- Frygt for og modvilje mod bestemte personer eller steder
- Umotiveret gråd
- Tavshed
- Påførelse af selvforskyldt smerte, banke hovedet ind i ting, trække i hår, skære i sin krop

Mellemstore børn:

Mellemstore børn vil udvise de samme sociale tegn og symptomer som småbørn. Herudover:

- Indlæringsvanskeligheder, manglende koncentration
- Udvide voksen seksuel adfærd, gå forførende, flirtende
- Påfaldende påklædning
- Manglende blufærdighed eller overdreven blufærdighed ift. egen krop og i relation til omgivelserne
- Begyndende selvdestruktiv adfærd
- Tab af kompetencer
- Begyndende udvikling af beskyttelsesstrategier for at undgå seksuelle overgreb eller afsløring heraf
- Mobning
- Begyndende selvmordstanker

Teenagere:

Teenagere vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn. Herudover:

- Selvskadende adfærd, cutting, selvmordstanker- og forsøg
- Spiseforstyrrelser
- Alkohol og stofmisbrug
- Udvide pseudomodenhed
- Hemmelighedsfulde, skamfulde
- Udvikling af specielt kropssprog, kropsholdning

**Som ansat har man skærpet underretningspligt.
HUSK fokus på barnet.
Ring altid til Afdeling for Børn og Unge eller
rådgiveren i dagtilbud/skole, hvis du er i tvivl
om noget i processen.**

Afdeling for Børn og Unge
Modtagelsen

Tlf. 5857 3155

Udenfor åbningstiden kontaktes politiet,
som viderestiller til Den Sociale Døgnvagt

Tlf. 114

Mistanke MOD EN ANSAT

Hvad gør lederen/medarbejderen ved mistanke?

- Medarbejderen har ansvaret for at kontakte nærmeste leder og orientere om mistanken. Hvis mistanken er rettet mod nærmeste leder, skal medarbejderen henvende sig direkte til centerchefen
- Lederen har ansvaret for at kontakte centerchef, som kontakter afdelingsleder i Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge for at drøfte videre sagsbehandlingskridt
- Lederen skal være tavs om den pågældende viden, indtil andet er besluttet sammen med centerchef
- Lederen sender skriftlig underretning til underretning@slagelse.dk med angivelse af haster
- Lederen orienterer forældrene samtidig med, at underretning sendes til Center for Børn og Unge
- Husk at skrive alt ned efter samtaler med involverede parter

Hvad gør Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge?

- Sagsbehandler kontakter politiet for afklaring af videre forløb og eventuel undersøgelse af barnet
- Sagsbehandler afklarer i samarbejde med specialist om barnet/den unge/forældrene bør tilbydes psykologbistand
- Sagsbehandler kontakter lederen vedrørende det videre forløb herunder at tage vare på barnet/den unge samt orientering til forældrene
- Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge sender senest seks hverdage efter modtagelsen af en underretning en bekræftelse på, at underretningen er modtaget
- Ved en underretning efter § 153 orienteres den, der foretog underretningen, om, hvorvidt der er iværksat en undersøgelse eller foranstaltning. Der kan orienteres om, hvilken type foranstaltning afdelingen har iværksat, og om den planlagte varighed heraf, hvis oplysningen herom vil kunne have væsentlig betydning for den støtte, som dagtilbud/skole kan gennemføre

Hvad gør virksomhedslederen?

- Virksomhedsleder afklarer i samarbejde med centerchefen om:
- Den mistænkte skal fritages for sin stilling – HR-afdelingen kontaktes for råd og vejledning
- Skal der være en iagttagelsesperiode
- Afholdelse af forældremøde
- Møde med afdelingsleder eller specialist fra Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge
- Orientering til forældrebestyrelse
- Den ansattes nærmeste leder vejleder om hjælp og støtte gennem arbejdsplads, fagforening m.v. Der skal desuden informeres om retten til en bisidder. Lederen skal orientere om muligheder for krisehjælp

Øvrige ansatte på virksomheden mv.

- Lederen vurderer i den enkelte sag om det er relevant og hensigtsmæssigt at orientere det øvrige personale
- Orienteringen må tidligst ske efter den ansatte er orienteret om politianmeldelsen
- Lederen skal orientere personalet om støttemuligheder hos leder, center og tillidsmand
- Ved orientering til tredje part skal man være opmærksom på sin tavshedspligt

Orientering til andre forældre og bestyrelsen

- Lederen vurderer i samarbejde med centerchef om det er relevant og hensigtsmæssigt at orientere andre forældre og bestyrelsen
- Ved orientering af forældre indkalder lederen til orienteringsmøde
- Det skal overvejes om tidligere forældre skal indkaldes til orienteringsmødet
- Mødets indhold bør drøftes med politiet for at sikre, at kun de nødvendige informationer bliver givet
- Ved orientering til tredje part skal man være opmærksom på sin tavshedspligt
- Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge kan bistå ved forældre- og personalemøde omkring situationen

Mistanke MOD FORÆLDRE/ANDEN VOKSEN

Hvad skal gøres i virksomheden, når der opstår en mistanke?

- Medarbejderen har ansvaret for at kontakte nærmeste leder og orientere om mistanken
- Forældrene må ikke orienteres om mistanken. Hvis mistanken retter sig mod andre end forældrene (anden voksen), så skal forældrene som udgangspunkt orienteres
- Lederen sender skriftlig underretning til underretning@slagelse.dk med angivelse af haster
- Hvis nærmeste leder ønsker hjælp fra Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge, er det lederens ansvar at kontakte centret
- Det er vigtigt, at lederen og evt. medarbejdere ikke afhører barnet/den unge, da det er afgørende for sagens efterforskning og sikring af bevismateriale. Medarbejderne må tale med barnet/den unge, lægge øre til det barnet/den unge fortæller og spørge nysgerrigt ind/stille forståelsesspørgsmål til det barnet/den unge fortæller
- Husk at skrive alt ned efter samtaler med involverede parter

Hvad gør Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge?

- Sagsbehandler kontakter politiet inden den eller de mistænkte forældre/voksne orienteres om sagen for afklaring af videre forløb og eventuel undersøgelse af barnet/den unge
- Sagsbehandler afklarer i samarbejde med specialist om barnet/den unge tilbydes psykologbistand
- Sagsbehandler kontakter lederen vedrørende det videre forløb herunder at tage vare på barnet/den unge samt orientering til forældrene
- Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge sender senest seks hverdage efter modtagelsen af en underretning en bekræftelse på, at underretningen er modtaget
- Ved en underretning efter § 153 orienteres den, der foretog underretningen, om, hvorvidt der er iværksat en undersøgelse eller foranstaltning. Der kan orienteres om, hvilken type foranstaltning afdelingen har iværksat, og om den planlagte varighed heraf, hvis oplysningen herom vil kunne have væsentlig betydning for den støtte, som dagtilbud/skole kan gennemføre

Mistanke MOD BARN/UNG UNDER 18 ÅR

Hvad skal gøres i virksomheden, når der opstår en mistanke?

- Medarbejderen har ansvaret for at kontakte nærmeste leder og orientere om mistanken
- Lederen sender skriftlig underretning til underretning@slagelse.dk med angivelse af haster
- Hvis nærmeste leder ønsker hjælp fra Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge, er det lederens ansvar at kontakte centret
- Det er vigtigt, at lederen og evt. medarbejdere ikke afhører barnet/den unge, da det er afgørende for sagens efterforskning og sikring af bevismateriale. Medarbejderne må tale med barnet/den unge, lægge øre til det barnet/den unge fortæller og spørge nysgerrigt ind/stille forståelses-spørgsmål til det barnet/den unge fortæller
- Husk at skrive alt ned efter samtaler med involverede parter

Hvad gør Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge?

- Sagsbehandler kontakter politiet for afklaring af videre forløb og eventuel undersøgelse af barnet/den unge
- Sagsbehandler afklarer i samarbejde med specialist om barnet/den unge/forældrene bør tilbydes psykologbistand
- Sagsbehandler kontakter lederen vedrørende det videre forløb herunder at tage vare på barnet/den unge samt orientering til forældrene
- Center for Børn og Unge, Afdeling for Børn og Unge sender senest seks hverdage efter modtagelsen af en underretning en bekræftelse på, at underretningen er modtaget
- Ved en underretning efter § 153 orienteres den, der foretog underretningen, om, hvorvidt der er iværksat en undersøgelse eller foranstaltning. Der kan orienteres om, hvilken type foranstaltning afdelingen har iværksat, og om den planlagte varighed heraf, hvis oplysningen herom vil kunne have væsentlig betydning for den støtte, som dagtilbud/skole kan gennemføre

PRESSEKONTAKT

- Ved pressehenvendelse henvises til centerchef
- Kommunikationsafdelingen kan kontaktes for råd og vejledning
- Centerchefen afgør om der skal ske en orientering i pressen

Uden for åbningstid kontaktes politiet, som viderestilles til Den Sociale Døgnvagt

- Ring 114

Slagelse Kommune
Center for Børn og Unge
Torvegade 26
4200 Slagelse

www.slagelse.dk

12.2.2019

Redaktion: Center for Børn og Unge

Design: Medieshoppen, VASAC Slagelse, Slagelse Kommune

Tryk: Medieshoppen, VASAC Slagelse, Slagelse Kommune

SLAGELSE
KOMMUNE